

HASAN ERKEK'İN SEVGİ ÇEMBERİ ADLI ÇOCUK OYUNU

Melih ERZEN*

Özet

Türk tiyatrosunda çocuk oyunlarına yönelik olarak son dönemlerde nitelikli bir katkı göze çarpmaktadır. Bu katkıyı sağlayanlardan biri de tiyatro yazarı Hasan Erkek**'tir. Tiyatro üzerine eğitim alan ve tiyatroyla birçok açıdan bağı olan Hasan Erkek, Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Birliği (ASSITEJ) Türkiye Merkezi Yönetim Kurulu 2. Başkanı ve Tiyatro Yazarları Derneği Yönetim Kurulu üyesidir. Yazmış olduğu oyunlarıyla birçok ödül alan Erkek'in *Ezgi'nin Güncesi*, *Yaşasın Barış*, *Eşik*, *Oyun İçinde Oyun* gibi yayımlanmış ve sahnelenmiş eserlerinin yanında, *Oyun İçinde Anlatı* adlı inceleme kitabı da vardır. Biz bu makalede yazarın devlet tiyatrolarında ve özel tiyatrolarda birçok kez sahnelenen *Sevgi Çemberi* adlı çocuk oyunu üzerinde duracağız. Birbiriyle geçinemeyen iki kardeşin başından geçenleri konu alan *Sevgi Çemberi* adlı çocuk oyunu, öğretici ve eğitici özellikleri açısından da dikkat çekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Hasan Erkek, *Sevgi Çemberi*, çocuk oyunu, tiyatro.

Giriş

Tiyatro yazarı Hasan Erkek tarafından kaleme alınan ve Türkiye'de birçok özel tiyatro ve devlet tiyatrosu sahnesinde başarıyla sergilenen *Sevgi Çemberi*, birbiriyle geçinemeyen iki kardeşin, hasta olan anne ve babasını iyileştirmek amacıyla Masal Dünyası'na yaptıkları yolculuğu konu alan danslı-müzikli bir çocuk oyunudur. İki kardeş, sıkıntılı bir yolculuk sonrasında sevgi, dayanışma, dostluk, barış ve kardeşlik çabalarının mutluluğunun asıl kaynağı olduğunu öğrenirler.

Sevgi Çemberi bütünüyle çocuklara hitap eden bir oyundur. Oyundaki dramatik örgü, dekor (mekân) ve kişiler, çocukların dikkatini çekecek özellikte renkli ve malsalsı öğelerle işlenmiştir. Ancak oyunda verilmek istenen mesajlar sadece çocuklara değil, yetişkinlere de hitap edecek derecede kapsamlı ve evrensel nitelik taşır.

Sevgi Çemberi'nde 'dışoyun' ve 'içoyun' kişileri diye iki farklı kadroyla karşılaşırız. 'Dışoyun Kişileri' altı kişiden oluşur. Bunlar hem anlatıcı hem de oyuncu konu-

* Dr., Gazi Üniversitesi, Ankara

** 1970'te doğan Hasan Erkek, tiyatro üzerine eğitim aldı. Öğretim üyeliği yanında Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Birliği (ASSITEJ) Türkiye Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi (2. Başkan) ve Tiyatro Yazarları Derneği Yönetim Kurulu üyesidir. Yazmış olduğu oyunlarıyla birçok ödül alan Erkek'in *Ezgi'nin Güncesi*, *Yaşasın Barış Eşik*, *Oyun İçinde Oyun* gibi yayımlanmış ve sahnelenmiş eserlerinin yanında, *Oyun İçinde Anlatı* adlı inceleme kitabı da vardır. Yurtdışında çeşitli festivallerde Türkiye'yi temsil eden Hasan Erkek, hâlen Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü'nde öğretim üyesi olarak (Doç. Dr.) çalışmaktadır.

mundadırlar. Aynı zamanda sahnedeki dekor ve aksesuarlarla ilgili de görev yaparlar. Yani oyundaki bütün yük bu altı kişinin omuzlarındadır. Fakat oyun kadrosu bu kadarla sınırlı değildir. Oyuna konu olan on iki kişidir. Bu durumda 'dışoyun kişileri', 'içoyun kişileri'nin farklı görevlerini de üstlenirler. Örneğin 5. OYUNCU, tiyatroya konu olan Aydoğan, Bilgedev ve Esenyel adlı kişileri canlandırır.

Sevgi Çemberi nde perde, tek tip giyinmiş oyuncuların sahneye çıkıp oyun için son hazırlıkları yapmasıyla başlar ve sonuna kadar tek sahnede devam eder. Sahne ve dekorun bir perdede yer alması ve dışoyun kişilerinin birden fazla rolü üstlenecek olmaları, oyundaki bütün değişikliklerin seyircinin gözü önünde cereyan edeceğini göstermektedir. Bu da seyirciyle farklı bir diyalogu öne çıkarmaktadır. Nitekim henüz ilk perde ile birlikte oyuncularla seyirciler arasında bir ilişki başlar. Sahnede son hazırlıkları yapan oyuncular, seyircilerin yerlerini aldıklarını fark edince birbirlerini uyarıp oyuna hazırlanırlar. Kareografik bir düzen içerisinde dans ederek oyuna giriş şarkısını söylerler. Bu, çocuklarla ilk sözlü diyalogu kurduğu gibi aynı zamanda oyuna adaptasyonu da sağlar:

GİRİŞ ŞARKISI

Tiyatromuza hoş geldiniz,
Oyunumuza hoş geldiniz.
Bir masal anlatacağız size,
Umarız beğenirsiniz.

Dışoyun kişilerinin hem anlattıkları hem de oynadıkları oyun bir masaldan oluşuyor. Giriş Şarkısı'ndan sonra dışoyun kişileri, masalın konusunu şu sözlerle aralar:

6. OYUNCU: Bir varmış bir yokmuş... Evvel zaman içinde... Kalbur saman içinde...

3. OYUNCU: Uzak geçmişte mi desek... Yoksa gelecekte mi...

2. OYUNCU: Yani zamanların birinde... Yani bir zamanlar...

5. OYUNCU: Uzak mı uzak bir dağ köyü olan Dermanköy'de...

4. OYUNCU: Dermanköy'ün de uzağındaki Işık Vadisi'nde...

6. OYUNCU: Aydoğan adlı bir çobanla ailesi...

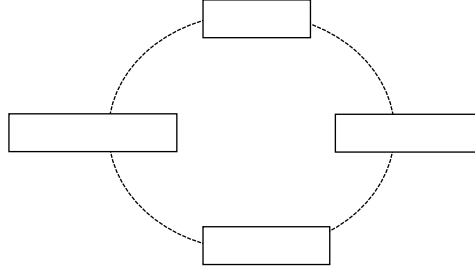
Oyuna konu olan bir çobanla ailesidir. Çoban Aydoğan ve eşi Gündoğan 45-50 yaşlarında, çocuklarını seven, çalışkan, sevgi dolu iki insandır. Bunların, 15 yaşında Şenol ve 13 yaşında Şencan adlarında zeki, yetenekli, sevimli oldukları kadar yaramaz, kıskanç, kavgacı ve geçimsiz iki de çocukları vardır. Başlangıçta karşımıza çıkan mutlu aile tablosu aynı zamanda oyundaki ilk 'sevgi çemberi'ni oluşturur:

Bu sevgi çemberi, iki kardeşin yaramazlıkları sonucunda anne ve babanın hastalanmalarıyla bozulur. Hastalara, Dermanköy'den Hekimdede bakar. Hekimdede oldukça bitkin ve yorgun düşen anne ve babanın yeniden canlanmalarının, güç ve sıhhat bulmalarının, ancak Masal Ülkesi'ndeki Yabankeçisi Aksakal'ın sütünü içmekle mümkün olacağını söyler. Çaresiz bu güç işi yaramazlıklarıyla anne ve babayı hasta eden iki kardeş üstlenir.

◆ Melih Erzen

İki kardeşin Masal Ülkesi'ne yolculukları, aynı zamanda dekorun ve oyundaki atmosferin de değişmesini sağlar. Bir tür gerçek şekil değiştirir. Oyun olağanüstü öğelerin öne çıktığı bir masal dünyasına dönüşür. Kişiler farklılaşmaya başlar. Dağ, keçi, rüzgâr, çimen, güneş, bulut gibi doğa ve hayvan unsurları, insansı öğeler kazanarak oyunda aktif rol alırlar. Yazar, bütün değişiklikleri aynı sahnede, seyircilerin gözü önünde bilinçli bir şekilde yapar. Dekor ve kostümler dışoyun kişileri tarafından seyircinin gözleri önünde değiştirilir. Seyirci konumundaki çocuklar böylece gerçekle hayal dünyasının ayırımına varır.

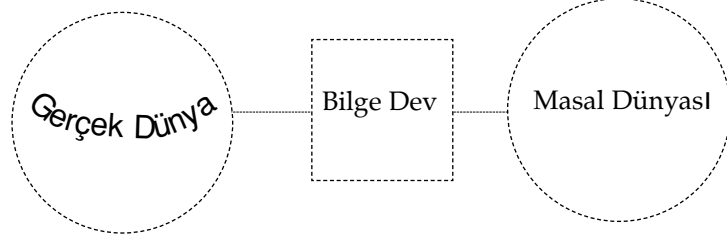
Şenol ve Şencan, uzun bir yolculuktan sonra Masal Ülkesi'nin sınırına varırlar. Burada kendilerini Bilge Dev adı verilen bir dağ karşılar. Bu dağ aynı zamanda gerçekle masal dünyasının sınırında bekleyen ve her iki dünyanın halkalarını birleştiren bir katalizör görevini üstlenir.

Bilge Dev, kapıyı açmak için gençleri sınar. O, bir tür bilgiye açılan kapının bekçisi konumundadır. Bu açıdan sembolik anlamı vardır. Gençler, Bilge Dev'in sorduğu bilmeceleri doğru cevaplayarak Masal Ülkesi'nin kapısından içeri girerler. Kendilerini ekolojik bir dengenin oluşturduğu farklı bir sevgi çemberi karşılayacaktır.

Şenol ve Şencan, ilk olarak anne ve babalarına şifa verecek olan Aksakal'ı görürler. Çimenlerin zayıflaması yüzünden Aksakal'ın sütünün yeterli olmadığını öğrenince Nazçimen'e giderler. Nazçimen de onları Cansu Pınar'ına yönlendirir. Cansu Pınar'ı suyunun kurumak üzere olduğunu söyleyerek Pamukbulut'a gönderir. Oradan, Esenyel'e giderler ve en sonunda Güneş'te yolculuk son bulur.

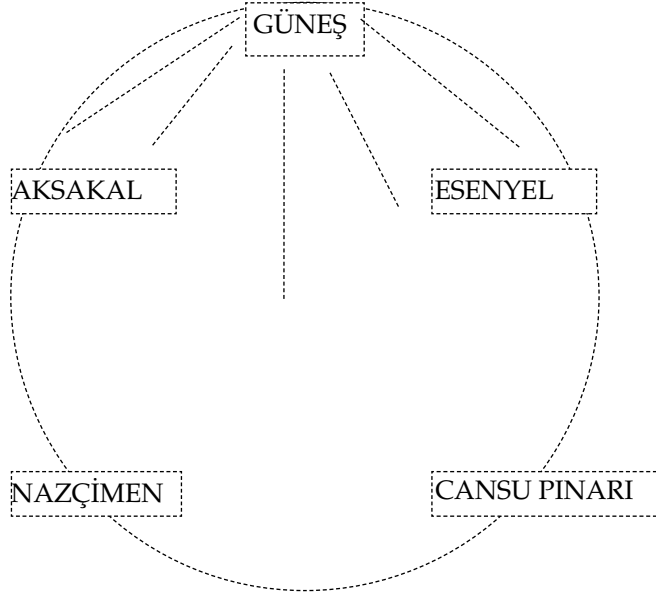
Şenol ve Şencan sona vardıklarında Güneş batmak üzeredir. Ancak bütün çabalarına rağmen Güneş kendileriyle konuşmaz. Yavaş yavaş batan Güneş'le birlikte Şenol ve Şencan'ın ümitleri de tükenir. Hasta olan anne ve babalarını iyileştirme çabaları son bulmak üzeredir. Bu üzüntü ve ümitsizlik atmosferi esnasında birbirleriyle geçinemeyen ve sürekli kavga eden iki kardeş arasında duygusal ve sıcak bir atmosfer oluşmaya başlar. Şenol, kardeşinin yarasını iyileştirmeye ve onu korumaya çalışmaktadır. Tam bu esnada batmakta olan Güneş, yeniden doğmaya ve çocuklarla konuşmaya başlar.

Güneş'in onlarla konuşmasında her iki kardeş arasında ortaya çıkan sevgi ve dayanışmanın etkisi söz konusudur. Güneş ve ekolojik dengeyi oluşturan diğer bütün unsurların yavaş yavaş bitip tükenmelerine sebep olan da bu sevgisizlik ve savaş ortamıdır. Güneş, iki kardeşin isteklerini dikkate alır ve etrafını tekrar ısıtmaya başlar. Onun kaynağından akan ısı, sırasıyla Esenyel'e, Pamukbulut'a, Cansupınar'ına ve diğer unsurlara ulaşır. Böylece ekolojik denge açısından da bir Sevgi Çemberi oluşur

Oyunda ailede başlayan ve çatırdayan Sevgi Çemberi, çocukların değişmesiyle birlikte tüm evrene yayılır. Böylece asıl sevginin; dayanışma, dostluk, kardeşlik ve barış ile mümkün olduğu anlaşılır.

Hasan Erkek'in oyunu, çocukları sadece eğlendirmekle kalmaz; farklı bir dünyanın atmosferinde insanı insan yapan değerleri gözler önüne serer. Ekolojik dengeye yeni bir ruh katar; birliktelik, dayanışma ve sevginin önemini vurgular. Böylece oyun eğlendirici olduğu kadar, didaktik ve düşündürücü öğeleriyle de dikkat çeker.

Kaynakça

Hasan Erkek, Sevgi Çemberi (Basılmamış, sahnelenmiş oyun).

◆ Melih Erzen

CHILD STAGE PLAY CALLED *SEVGİ ÇEMBERİ* OF HASAN ERKEK

Melih ERZEN*

Abstract

Recently, a qualified contribution has been observed in the field of children stage play in Turkish theater. As a theater writer, Hasan Erkek is one of those who make this contribution. Taking his education in the field of theater and having various relations with theater, Hasan Erkek is the vice president of Turkish Central Administration Council of International Association of Child and Youth Theater (ASSITEJ) and a member of Administration council of Association of Theater writers. Erkek awarded with his many plays. Besides his published and staged plays Ezgi'nin Güncesi, Yaşasın Barış, Eşik, Oyun İçinde Oyun, he has a inquisition book called Oyun İçinde Anlatı. In this study our objective is a work on his children stage paly of Sevgi Çemberi which was staged in public and private theater several times. Sevgi Çemberi, which is a child stage play, deals with an adventure of disagreement of two brothers. It is an educative stage play.

Key Words: Hasan Erkek, Sevgi Çemberi, child stage play, theater.

---

* Dr. ; Gazi Üiversity, Ankara